

Prof. dr hab. Jerzy Andrzej Błoszyk
Zakład Zoologii Ogólnej
Wydział Biologii
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Ul. Uniwersytetu Poznańskiego 6
61-614 Poznań
bloszyk@gmail.com, bloszyk@amu.edu.pl

Ocena

dorobku naukowego oraz osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych

Pani dr hab. inż. Anny Seniczak

profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy
w związku z postępowaniem o nadanie tytułu profesora nauk leśnych

Opinię w sprawie nadania tytułu profesora nauk leśnych Pani dr hab. inż. Annie Seniczak przygotowałem na podstawie następującej dokumentacji: (1) kopie dokumentów potwierdzających uzyskanie stopni doktora i doktora habilitowanego; (2) autoreferatu (w języku polskim i angielskim) zawierającego CV, opis osiągnięć naukowych, dydaktycznych, działalności popularyzującej naukę, opis współpracy międzynarodowej oraz następujących załączników: (3) ankiety oceny osiągnięć naukowych lub artystycznych osoby ubiegającej się o nadanie tytułu profesora; (4) wykazu publikacji wraz z ich oceną punktową; (5) wykazu tabelarycznego osiągnięć naukowo-badawczych; (6) indeksu cytowań publikacji; (7) wykazu grantów badawczych; (8) wykazu realizowanych przedmiotów; (9) wykaz zrealizowanych i obronionych prac inżynierskich i magisterskich; (10) wykazu przewodów doktorskich; (11) wykazu wykonanych recenzji; (12) informacji o uczestnictwie w konferencjach, kongresach i seminariach naukowych; (13) informacji o współpracy Kandydata z instytucjami krajowymi i zagranicznymi; (14) informacji o wykorzystaniu w praktyce prac naukowych Kandydata; (15) informacji o działalności organizacyjnej; (16) wykazu nagród i wyróżnień.

Przedłożone dokumenty przygotowano zgodnie z wymogami §18.2. rozporządzenia Ministra nauki i szkolnictwa Wyższego w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz postępowaniu o nadanie tytułu profesora z dnia 30 września 2016 r. (Dz. U. 2016 poz. 1586, Dz. U. 2017 poz. 271).

Informacje o przebiegu pracy zawodowej

Pani dr hab. Anna Seniczak jest absolwentem Wydziału Zootechnicznego Akademii Techniczno Rolniczej w Bydgoszczy (obecnie Wydział Hodowli i biologii Zwierząt, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy). Była wyróżniającym się studentem o czym świadczy uzyskanie przez nią prestiżowego stypendium Ministra Edukacji Narodowej, brązowej odznaki *Primus Inter Pares* i tytułu „Przodujący Student Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy w roku 1991”. Studia ukończyła w 1993 roku uzyskując tytuł

magistra na podstawie pracy „Charakterystyka statystyczna wybranych cech morfologicznych populacji *Fuscozetes setosus* (Acari, Oribatida)”. Bezpośrednio po ukończeniu studiów podjęła pracę jako asystent w Katedrze Ekologii Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy. Pracę doktorską pt. „Wpływ wybranych metali ciężkich na bionomię i rozwój mechowca *Archezogetes longisetosus* Aoki (Acari, Oribatida) w warunkach laboratoryjnych” wykonała pod kierunkiem prof. dr hab. Stanisława Ignatowicza w Katedrze Entomologii Stosowanej na Wydziale Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie i obroniła w 2000 roku. Po uzyskaniu stopnia doktora została zatrudniona jako adiunkt w Katedrze Ekologii Uniwersytetu Techniczno-Rolniczego w Bydgoszczy. W 2012 roku uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk leśnych w dyscyplinie leśnictwo w Instytucie Badawczym Leśnictwa w Sękocinie Starym na podstawie rozprawy „Mites (Acari) of the shores of forest lakes and ponds in northern Poland with species analysis of Oribatida”. Rozprawa została wyróżniona. Od 2012 roku Pani dr hab. Anna Seniczak jest zatrudniona na stanowisku profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Techniczno-Rolniczego w Bydgoszczy w Katedrze Ekologii. W latach 2012-2018 pełniła funkcję kierownika Katedry Ekologii (przemianowanej później na Zakład Ekologii). Od 2017 roku kieruje grantem na Uniwersytecie w Bergen w Norwegii.

Ocena osiągnięć naukowych

Zainteresowania badawcze dr hab. Anny Seniczak koncentrowały się od początku Jej kariery naukowej głównie na roztoczach z podrzędu Oribatida. Można w nich wyróżnić dwa zasadnicze nurty badawcze: (1) ekologia roztoczy; (2) morfologia mechowców (Oribatida). W pierwszym przypadku do najważniejszych należą prace oceniające wpływ metali ciężkich na roztocze. W przypadku badań morfologicznych najcenniejsze są publikacje odnoszące się do stadiów młodocianych Oribatida.

Postępująca degradacja środowiska, a zwłaszcza wzrost zawartości metali ciężkich w glebie miał istotny wpływ na liczebność i strukturę fauny glebowej. Badania dr hab. Anny Seniczak nad długotrwałym wpływem kadmu i miedzi.

Jak już zaznaczyłem wcześniej najcenniejszym przejawem aktywności naukowej dr hab. Anny Seniczak są prace dotyczące ontogenezy poszczególnych gatunków mechowców. Wykonywane niejako w duecie rodzinnym (współautorem niemal wszystkich jest prof. dr hab. Stanisław Seniczak, znany i ceniony akarolog – zbieżność nazwisk nieprzypadkowa), doskonale ilustrowane, wniosły ogromny wkład w poznanie cykli rozwojowych poszczególnych gatunków Oribatida, w tym również wielu nowych dla wiedzy. Tego typu podejście nie jest bowiem powszechnie praktykowane i często opisy nowych taksonów koncentrują się wyłącznie na osobnikach dorosłych. Tymczasem poznanie ontogenezy i morfologii stadiów młodocianych jest w wielu przypadkach kluczowe dla prawidłowej oceny statusu systematycznego danego gatunku. Jest też niezwykle ważne w badaniach ekologicznych nad liczebnością i strukturą zgrupowań roztoczy, gdyż pozwala na precyzyjne określenie udziału danego gatunku w zgrupowaniu, z uwzględnieniem jego stadiów rozwojowych. W akarologicznych pracach ekologicznych innych autorów stadia młodociane

są często pomijane lub traktowane zbiorczo, co oczywiście obniża wartość merytoryczną uzyskanych wyników. Pomijam już fakt, że w przypadku wielu gatunków Oribatida stadia młodociane, szczególnie te najmłodsze pozostają nieznane. Znaczącym wkładem w rozwój akarologii jest także opisanie 10 gatunków mechowców nowych dla wiedzy, w tym również gatunku kryptycznego, a także poszerzenie granic występowania kilkunastu gatunków.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę na fakt, że nieomal wszystkie prace dr hab. Anny Seniczak należą do kategorii współautorskich. Współautorem nieomal wszystkich publikacji jest prof. Stanisław Seniczak, który zapewne wprowadzał Ją w arkana akarologii w początkowej fazie działalności naukowej i wspierał merytorycznie w późniejszym okresie. Ale też pojawiają się nazwiska innych znanych akarologów zarówno polskich jak i zagranicznych: Ignatowicz, Kaczmarek, Solhøj, Gwiazdowicz, Norton, Alberti. Tak szeroka współpraca z czołowymi akarologami przyczyniła się z pewnością do szybszego rozwoju naukowego dr hab. Anny Seniczak i umocniła Jej pozycję naukową. Jej dorobek publikacyjny zarówno przed uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego jak i po uzyskaniu tego stopnia jest znaczący i liczy 156 pozycji, w tym 79 prac z IF. Większość prac ukazała się w języku angielskim w czasopismach o wysokim stopniu oddziaływania, takich jak: *European Journal of Soil Biology*, *Comparative Biochemistry and Physiology*, *Journal of Natural History*, *Experimental Applied Acarology*, *Zoologischer Anzeiger*, *Belgian Journal of Zoology*, *Journal of Morphology*, *Zootaxa*, *International Journal of Acarology*, *Arctic, Antarctic, and Alpine Research*, *Biodiversity Conservation*, *Systematic & Applied Acarology*, *Acarologia* czy *Polar Biology*. Świadczy to o wysokim poziomie merytorycznym tych publikacji.

Łączny współczynnik oddziaływania (IF) wynosi 88,025 (po habilitacji 68,932), a liczba punktów MNiSW 1997 (po habilitacji 1500). Liczba cytowań (bez autocytowań) według danych Web of Science w pakiecie baz bibliograficzno-abstraktowych Core Collection wynosiła 176, zaś indeks Hirscha wynosi 12.

Warto zauważyć, że dorobek Kandydatki zwiększył się istotnie jakościowo od momentu uzyskania stopnia doktora habilitowanego. Wcześniej znaczny udział w Jej dorobku naukowym miały prace z listy B Ministra, które stanowiły blisko połowę wszystkich publikacji (48%) podczas gdy po habilitacji udział ten spadł do poziomu poniżej 10 procent.

Dowodem uznania dorobku naukowego i jej pozycji jako badacza jest wykonanie przez dr hab. Anny Seniczak 25 recenzji prac w znaczących czasopismach takich jak: *Experimental and Applied Acarology*, *Canadian Journal of Forest Research*, *Systematic and Applied Acarology*, *Applied Soil Ecology*, *Environmental Toxicology and Chemistry*, *Acarologia*, *International Journal of Acarology*, *Zoomorphology* czy *Turkish Journal of Zoology*, a także kilku innych o mniejszym stopniu oddziaływania. Była ponadto dwukrotnie recenzentem prac doktorskich, w tym jednej na Uniwersytecie Jaen w Hiszpanii.

Reasumując uważam, że dorobek naukowy Pani dr hab. Anny Seniczak został powiększony w sposób istotny zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym po uzyskaniu ostatniego stopnia naukowego, a uzyskane przez Nią wyniki stanowią bardzo cenny wkład do

akarologii. Szczególnie cenne wydają się badania nad ontogenezą poszczególnych gatunków mechowców i morfologią stadiów młodocianych, w szczególności tych najmłodszych (larw i protonimf). W tym względzie należy ona niewątpliwie do światowej czołówki akarologów zajmujących się tymi zagadnieniami.

Projekty badawcze i współpraca naukowa

Dr hab. Anna Seniczak w całym okresie swojej pracy naukowej wykazywała się aktywnością w pozyskiwaniu środków na prowadzenie badań, a także szeroką współpracą naukową zarówno w kraju jak i zagranicą. Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego kierowała dwoma grantami, a aktualnie kieruje jednym wysoko budżetowym grantem międzynarodowym „Norwegian Forest Oribatida (NFO) – highly diverse, but poorly known”.

Doświadczenia w ośrodkach zagranicznych Kandydatka zdobywała już podczas studiów, odbywając praktyki zawodowe na farmach bydła mlecznego w Finlandii i Norwegii. W 1998 roku w ramach stypendium DAAD odbyła kilkumiesięczny staż naukowy u światowej sławy specjalisty z zakresu anatomii roztoczy prof. Gerda Albertiego na Uniwersytecie w Greifswald, a także krótszy staż u prof. Heinza Kohlera na Uniwersytecie w Tubingen. Współpraca z prof. Albertim była kontynuowana w latach (2001-2005), w tym czasie dr hab. Anna Seniczak pięciokrotnie odwiedziła jego laboratorium. Kolejnym ośrodkiem w którym Kandydatka odbyła staże naukowe (w 2001 r, 2005 r. i 2007 r.) był Uniwersytet w Bergen (Norwegia). Tam u znakomitego norweskiego akarologa prof. Torsteina Solhøja prowadziła badania nad roztoczami torfowisk. Z kolei na innej norweskiej uczelni Høgskulen i Song og Fjordane prowadziła badania roztoczy w tradycyjnie uprawianych agrocenozach.

Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego Kandydatka przebywała na krótkim stażu naukowym we Francji badając wpływ zrębu zupełnego w Pirenejach na akarofaunę torfowiska, a także w dwóch uczelniach hiszpańskich, gdzie prowadziła badania nad akarofauną winnic i wpływem ściółkowania zrębkami w sadach na roztocze glebowe. Kolejne staże odbyła na uniwersytetach w Grecji, Norwegii i Hiszpanii. Obecnie dr hab. Anna Seniczak przebywa na wieloletnim stażu naukowym na Uniwersytecie w Bergen, gdzie jako kierownik grantu realizuje badania roztoczy lasów liściastych w Norwegii.

Współpraca dr hab. Anny Seniczak z instytucjami krajowymi jest znacznie skromniejsza i koncentrowała się głównie na terenie Bydgoszczy a dotyczyła: Katedry Gleboznawstwa UTP, Katedry Zoologii UKW w Bydgoszczy, Katedry Botaniki UTP, Katedry Mikrobiologii UTP. Rezultatem tej współpracy są wspólne publikacje z pracownikami tych katedr.

Tak częste i szerokie kontakty zagraniczne i współpraca z światowej sławy akarologami z pewnością miały duży wpływ na rozwój naukowy Kandydatki. Jednocześnie badania prowadzone w różnych krajach i tym samym różnych uwarunkowaniach biotycznych i abiotycznych pozwoliły z pewnością na lepsze zrozumienie złożonych procesów ekologicznych, co znalazło swoje odzwierciedlenie w publikacjach.

Ocena działalności dydaktycznej, popularyzacji wiedzy oraz upowszechniania osiągnięć naukowych

Pani dr hab. Anna Seniczak jest doświadczonym nauczycielem akademickim. Prowadzi wykłady i ćwiczenia zarówno w języku polskim jak i angielskim. Obok zajęć prowadzonych na macierzystej uczelni, znaczący udział w Jej działalności dydaktycznej stanowią zajęcia prowadzone na uczelniach zagranicznych (INP Toulouse czy Uniwersytet w Bergen). Na szczególne podkreślenie zasługują zajęcia prowadzone w ramach programu Erasmus. Kandydatka odbyła 17 takich wyjazdów do kilku krajów europejskich, prowadząc każdorazowo po 5-8 godzin zajęć dla studentów. Była ponadto inicjatorką i prowadzącą kurs w języku angielskim „The Baltic Sea Environment” dla studentów wszystkich wydziałów Uniwersytetu Techniczno-Przyrodniczego w ramach międzynarodowego programu Baltic University Programme, a także prowadziła wykłady i ćwiczenia dla studentów z Tarleton State University (USA).

Kandydatka ma również osiągnięcia w zakresie kształcenia i wychowywania młodej kadry naukowej. Pani dr hab. Anna Seniczak może się poszczycić wypromowaniem 90 prac inżynierskich i 76 prac magisterskich o bardzo zróżnicowanej tematyce.

Kandydatka była promotorem 4 prac doktorskich obronionych w latach 2013-2015, a aktualnie pełni tę funkcję w przypadku dwóch otwartych przewodów doktorskich. Wszystkie prace tematycznie związane są z akarologią.

Dr hab. Anna Seniczak jest też autorem i współautorem licznych wystąpień na krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Szczególną aktywność w tym względzie wykazywała w okresie poprzedzającym uzyskanie stopnia doktora habilitowanego uczestnicząc w 10 konferencjach międzynarodowych i 8 krajowych, na których była współautorem 17 referatów i 7 posterów. Po uzyskaniu stopnia doktora habilitowanego uczestniczyła w 3 konferencjach międzynarodowych i 4 krajowych, na których była współautorem 10 wystąpień i 4 posterów.

Działalność organizacyjna

Na uwagę zasługuje także działalność organizacyjna dr hab. Anny Seniczak. Od 2012 roku do chwili obecnej jest członkiem Rady Wydziału Hodowli i biologii Zwierząt UTP w Bydgoszczy. W latach 2012-2018 pełniła funkcję Kierownika Katedry Ekologii (obecnie Zakładu Ekologii) UTP w Bydgoszczy. W latach 2012-2016 członek Wydziałowej Komisji ds. nauki. Od 2005 do 2016 roku była Pełnomocnikiem Dziekana ds. Erasmus. Od 2006 jest członkiem Polskiego Towarzystwa Akarologicznego. Dwukrotnie (w 1996 i 2009 roku) była współorganizatorem 2 Polskich Sympozjów Akarologicznych.

W 2018 roku zorganizowała na Uniwersytecie w Bergen (Norwegia) kurs akarologiczny „Soil mites (Acari) – taxonomy, biology and ecology” w którym uczestniczyli dokoronacji z kilku krajów (Norwegia, Szwecja, Finlandia, Niemcy, Węgry, Hiszpania i Polska).

Wniosek końcowy

Po przeprowadzonej analizie dorobku naukowego dr hab. Anny Seniczak stwierdzam, że jest on merytorycznie cenny i został powiększony w istotny sposób zarówno ilościowo jak i jakościowo po uzyskaniu ostatniego stopnia naukowego. Ponadto nastąpiła korekta polityki publikacyjnej – zdecydowana większość prac ukazuje się w czasopismach z listy A Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Kandydatka jest znanym i cenionym na arenie międzynarodowej akarologiem, mającym wysokie kwalifikacje i dojrzałość naukową, która powinna cechować profesora. Jest także doświadczonym dydaktykiem, mającym duże osiągnięcia w zakresie kształcenia i wychowywania młodej kadry naukowej.

Uważam, że dorobek naukowy, dydaktyczny i osiągnięcia w zakresie kształcenia i wychowania młodej kadry naukowej Pani dr hab. Anny Seniczak spełniają wszelkie wymagania stawiane kandydatom do tytułu naukowego profesora, określone w art. 26.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 poz. 1586, Dz. U. 2017 poz. 271), dlatego z pełnym przekonaniem popieram wniosek o nadanie Pani dr hab. Annie Seniczak tytułu profesora nauk leśnych.

Poznań, dnia 7 czerwca 2019 r.

